

Haiku

Mula sa Wikipedia, ang malayang ensiklopedya

Ang **haiku** (俳句 *haiku*) ay isang uri ng maikling tula mula sa Hapon. Ang tradisyonal na haiku ay tungkol sa kalikasan, mga imahen ng kalikasan. Ang mga silaba'y sumusunod sa estrukturang tatlong linyang 5-7-5. Ang halimbawa tungkol sa ibon (ni Victor Emmanuel Medrano ng Kanada):

lumílipád na
ang ibon sa langit ngâ
—may saranggola

Ang haiku na isinalin ni Victor Emmanuel Medrano tungkol sa palaka ay orihinal na gawa sa Hapon ni pamosong Matsuo Bashō (1644-1694):

古池や

furuike ya

antigong lawà—

蛙飛込む

kawazu tobikomu

tumalón ang palaká'y

水の音

mizu no oto

tubig náriníg

Ang isang katangian ng tradisyonal na haiku ay ang *kireji*, ang pagputol para magkaroon ng dalawang imahen. Sa Hapon, ang mga salitang katulad ng *ya* at *kana* ay halimbawa ng *kireji*. Kung ang *kireji* ay gamit sa huli ng haiku, magkakaroon ng marangal na konklusyon.

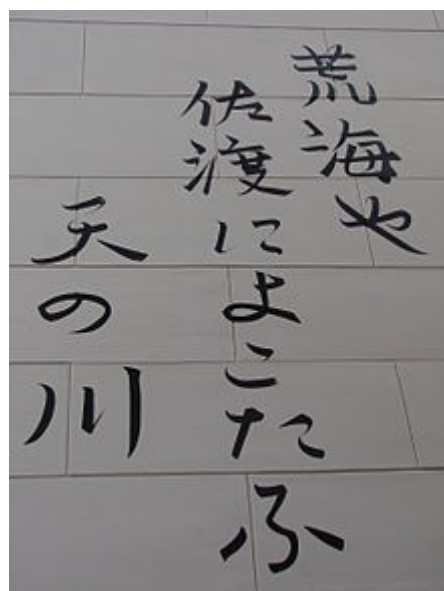
Ang isa pang katangian ng tradisyonal na haiku ay ang *kigo*, ang salita para ipahiwatig ang panahon sa taon. Sa tula ni Matsuo Bashō, ang *kigo* ay *kawazu*—palaka—para sa tagsibol nang Pebrero hanggang Abril.

Haiku ni Yosa Buson

Mga haiku sa eksibisyon sa estasyon ng Ueno sa Hapon

Haiku ni pamosong Matsuo Bashō

Ang *modernong* haiku ay iba sa *tradisyonal*, dahil hindi lamang ang kalikasan ang tema. Kung minsan, *tao* ang tema at siniko at madilim na nakakatawa; ang tulang ganito ay *senryū* (川柳) ang talagang tawag. Walang *kireji* o *kigo* ang *senryū*. Mas seryoso, pero mas maliwanag, ang haiku kaysa sa *senryū*.

Sinulat ni Karai Senryū (1718–1790) ang pundador ng mga *senryū* ang sumusunod na *senryū*. Isinalin ni Victor Emmanuel Medrano:

泥棒を

dorobō o

ang mágnanákaw

捕えてみれば

toraete mireba

kung nahuli ko siyá'y

我が子なり

wagako nari

nagíng anák ko

Kinuha sa "<https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Haiku&oldid=1893551>"

Huling pagbabago: 11:17, 2 Setyembre 2021.

Magagamit ang teksto sa ilalim ng Lisensyang Creative Commons Attribution/Share-Alike; maaaring mailapat ang karagdagang termino. Tingnan ang Takdang Gamit para sa mga detalye.